

ความชุกชุมของชนิดนกในอุทยานแห่งชาติเขาสก สุราษฎร์ธานี

Abundance of Birds Species in Khao Sok National Park, Suratthani

ธีรพล ทองเพชร (Teerapol Thongphet)¹

¹ครุชำนาญการ คศ. 2 แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี

e-mail: researchmaniateeti@hotmail.com

บทคัดย่อ: การศึกษาความชุกชุมของชนิดนกในอุทยานแห่งชาติเขาสกสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกชุม (Abundance) และจำนวนของชนิดนก ในอุทยานแห่งชาติเขาสก พื้นที่ศึกษาคือบริเวณโดยรอบศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวถึงน้ำตกบางหัวแรดระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2548 ถึง เดือนมิถุนายน 2549 การจำแนกหมวดหมู่ใช้การจัดจำแนกทางชีวเคมี ผลการวิจัย พบนกทั้งหมด 145 ชนิด จาก 11 อันดับ 30 วงศ์ วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae) พบจำนวน 15 ชนิด มีชนิดนกที่อยู่ในสถานภาพตามทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ 2 ชนิด สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 2 ชนิด และสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม 8 ชนิด นกที่มีความชุกชุมสูงมากจำนวน 16 ชนิด นกที่มีความชุกชุมมาก จำนวน 14 ชนิด นกที่มีความชุกชุมปานกลาง จำนวน 32 ชนิด นกที่มีความชุกชุมค่อนข้างน้อย จำนวน 51 ชนิด และ นกที่มีความชุกชุมน้อย จำนวน 32 ชนิด นกที่พบได้ตลอดปีหรือทุกครั้งที่สำรวจ มีจำนวน 13 ชนิด เดือนที่พบชนิดนกมากที่สุด คือเดือนกุมภาพันธ์ 2549 รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2549 ส่วนเดือนที่พบ น้อยที่สุด คือเดือน กรกฎาคม 2548 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับจำนวนชนิดนกมีทั้ง ความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันและในทางตรงกันข้าม และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ABSTRACT: The Abundance of Birds Species in Khao Sok National Park, Suratthani was examined to study abundance and number of bird species in Khao Sok National Park. The area in circumference of tourist service center and along the natural trail from tourist service center to Bang Hua Rad Waterfall 3 kilometers distance, were study area. It was conducted from July 2005 to June 2006 that bird species were seen, classified by biochemical classification. 145 species from 11 orders, 30 families were found, Pycnonotidae was the highest family that 15 species were found. The number of bird species were 2 Vulnerable and 8 Near Threatened bird species, in Thailand Red Data : Vertebrates, were found. The relative abundance revealed 16 species :abundance, 14 species : common, 32 species : moderately common, 51 species : uncommon and 32 species : rare, 13 species could be found every month. The highest number of species was in February 2006, then May and June 2006, the lowest in July 2005. The correlation of physical factor and the number of bird species revealed both positive and negative, but were not significantly correlation.

KEYWORDS: Abundance, Birds Species, Khao Sok

1. บทนำ

อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์หนึ่งในห้าแห่งของอุทยานแห่งชาติในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้ประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2523 เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงทั้งชนิดพืชและชนิดสัตว์ ทั้งประจำถิ่นและอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาตามฤดูกาล และเป็นผืนป่าที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นกัมมะหยี่แห่งภาคใต้ เนื่องจากเป็นผืนป่าที่มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่นๆ โดยรอบ เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองยัน อุทยานแห่งชาติศรีพังงา เป็นต้น รวมเป็นผืนป่าขนาดใหญ่เนื้อที่ประมาณ 2 ล้านไร่ นับเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เชื่อมต่อเป็นผืนเดียวกันมีขนาดที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากยุโรปและอเมริกา ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวและผู้สนใจศึกษาระบบนิเวศเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความชุกชุมของชนิดนกในอุทยานแห่งชาติเขาสกครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาด้านนิเวศวิทยา การจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและของประเทศ การจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น การจัดการอุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่อง การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน และเกิดประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายของชนิดสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศป่าไม้ ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ด้านนิเวศวิทยา การทำโครงการสิ่งแวดล้อมและโครงการวิทยาศาสตร์ และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาความชุกชุม และจำนวนของชนิดนกในอุทยานแห่งชาติเขาสก
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3. วิธีการศึกษา

3.1 ศึกษาสภาพพื้นที่เบื้องต้น จากแผนที่บ้านหญาปล้องแสดงบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสก กรมแผนที่ทหาร ราวาง 4726 IV ถัดไปขนาด L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 [1]

3.2 กำหนดพื้นที่และเส้นทางสำรวจ คือ พื้นที่บริเวณโดยรอบศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวถึงน้ำตกบางหัวแรดระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร

3.3 ศึกษาข้อมูลปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน จำนวนที่มีฝนตกแต่ละเดือน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ โดยใช้ข้อมูลสถิติลักษณะลมฟ้าอากาศและสารประกอบอุตุนิยมวิทยารายเดือนสุราษฎร์ธานี [3]

3.4 ศึกษาความชุกชุมและจำนวนของชนิดนกโดยการสำรวจโดยตรง (Direct count) ตั้งแต่เวลา 07.00-18.00 น. ตรวจสอบ ชนิด และจำนวนนกที่พบทั้งสองด้านของแนวสำรวจด้วยกล้องส่องทางไกล จำแนกชนิดตามคู่มือของ Lekagul and Round (1991), Robson (2000) และ Robson (2002) [9,12,13] บันทึกข้อมูลและถ่ายภาพ

3.5 ระยะเวลาในการสำรวจใช้เวลา 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2548 ถึง เดือนมิถุนายน 2549 เดือนละครั้ง แต่ครั้งใช้เวลาสำรวจ 2 วัน

3.6 จำแนกหมวดหมู่ของนก โดยใช้การจัดจำแนกหมวดหมู่ทางชีวเคมีซึ่งจัดเป็น 16 อันดับ 72 วงศ์ และ 361 สกุล [7] จำแนกสถานภาพและการปรากฏ [7], [9] จำแนกลักษณะการกินอาหารและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. วิเคราะห์หาปริมาณความชุกชุม (relative abundance)

โดยวิธีของ Pettingill [10] ดังนี้

$$\text{ร้อยละของความชุกชุม} = \frac{\text{จำนวนครั้งที่เห็นนก} \times 100}{\text{จำนวนครั้งที่สำรวจ}}$$

จากนั้นนำร้อยละของความชุกชุมที่ได้มา
เปรียบเทียบตามเกณฑ์ระดับความชุกชุม ดังนี้

- 90 -100% นกที่มีความชุกชุมสูงมาก
(Abundance : A) พบได้บ่อยมาก
- 65 - 89 % นกที่มีความชุกชุมมาก พบบ่อย
(Common : C)
- 31 - 64 % นกที่มีความชุกชุมปานกลาง พบได้ปาน
กลาง (Moderately Common: MC)
- 10 - 30 % นกที่มีความชุกชุมค่อนข้างน้อย พบ
ได้ค่อนข้างน้อย (Uncommon: UC)
- 1 - 9% นกที่มีความชุกชุมน้อย พบได้น้อย
(Rare : R)

4.2 การประมวลผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ทางสถิติทั้งหมดใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป Microsoft Office Excel 2003 และ SPSS for
Windows version 11.5

5. ผลการศึกษา

5.1 ชนิดนก

พบนกทั้งหมด 145 ชนิด จาก 11 อันดับ 30 วงศ์
วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์นกปรอด (Family
Pycnonotidae) พบจำนวน 15 ชนิด เป็นนกประจำถิ่นที่
พบได้ทั่วไป 69 ชนิด นกประจำถิ่นที่พบไม่บ่อย 49
ชนิด นกประจำถิ่นที่พบได้ยาก 3 ชนิด นกอพยพหนี
หนาวที่พบได้ทั่วไป 16 ชนิด นกอพยพหนีหนาวที่พบ
ไม่บ่อย 5 ชนิด นกอพยพสร้างรัง 1 ชนิด และ นก
อพยพผ่าน 2 ชนิด ชนิด เมื่อจำแนกกลุ่มนกตามลักษณะ
การกินอาหาร ในบริเวณพื้นที่ศึกษาพบนกกินแมลงมาก

ที่สุด 71 ชนิด รองลงมา คือ นกที่กินผลไม้ 39 ชนิด นก
ที่กินสัตว์มีกระดูกสันหลังและปลา 18 ชนิด นกที่กิน
น้ำหวาน 13 ชนิด และนกที่กินเมล็ดพืช 4 ชนิด มีชนิด
นกที่อยู่ในสถานภาพตามทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่
ถูกคุกคามของประเทศไทย : สัตว์มีกระดูกสันหลัง
(Thailand Red Data : Vertebrates) [5] ดังนี้ สถานภาพ
ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered: EN) 2 ชนิด คือ นกชนหิน
นกเงือกหัวหงอก สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์
(Vulnerable : VU) 2 ชนิด คือ เขี้ยวปลาเล็กหัวเทา
นกกินแมลงคอดำ และสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม(Near
Threatened: NT) 8 ชนิด นกนกกาฮัง นกเงือกปากดำ
นกเงือกกรามช้าง เขี้ยวกิ่งก้าน้ำตาล เขี้ยวทอง
แดง เขี้ยวดำทองขาว นกกินแมลงป่าน้ำตาลแดง
นกกระดัดเขียว

5.2 ความชุกชุมของชนิดนก

จำนวนชนิดนกในแต่ละเดือนเปลี่ยนแปลงอยู่
ในช่วง 27-70 ชนิด เดือนที่พบชนิดนกมากที่สุด คือ
เดือนกุมภาพันธ์ 2549 พบจำนวน 70 ชนิด รองลงมา คือ
เดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2549 พบจำนวน 67 ชนิด
ส่วนเดือนที่พบน้อยที่สุด คือเดือน กรกฎาคม 2548 พบ
จำนวน 27 ชนิด นกที่พบทุกครั้งที่สำรวจ มีจำนวน 13
ชนิด คือ นกโพระดกหน้าผากดำ นกกระปูดใหญ่ นก
เขียวคราม นกนางเขนดง นกปรอดทอง นกปรอด
เหลืองหัวจุก นกปรอดคอดาย นกปรอดโองเมืองเหนือ
นกปรอดโองท้องสีน้ำตาล นกปรอดหงอนตาขาว
นกกระจับธรรมดา นกกาฝากท้องสีส้ม และ นกปลี
กล้วยเล็ก ระดับความชุกชุมของนกในพื้นที่ศึกษา
พิจารณาตามความถี่ของการปรากฏในแต่ละเดือนที่
ทำการศึกษาและร้อยละของความชุกชุม จำแนกได้ 5
ระดับ คือ นกที่มีความชุกชุมสูงมากจำนวน 16 ชนิด
นกที่มีความชุกชุมมาก จำนวน 14 ชนิด นกที่มีความชุก
ชุมปานกลาง จำนวน 32 ชนิด นกที่มีความชุกชุม
ค่อนข้างน้อย จำนวน 51 ชนิด และ นกที่มีความชุกชุม
น้อย จำนวน 32 ชนิด

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับปัจจัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางตรงกันข้าม ($r = -0.379$) และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับจำนวนวันที่ฝนตกในแต่ละเดือน พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางตรงกันข้าม ($r = -0.156$) และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับอุณหภูมิเฉลี่ย พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน ($r = 0.053$) และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางตรงกันข้าม ($r = -0.027$) และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6. วิจัยรณผล

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชนิดนกกับปัจจัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนชนิดนกในพื้นที่นั้น ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยด้านความแตกต่างสภาพแวดล้อมของพื้นที่ประกอบกิจกรรมนกก็เป็นปัจจัยหนึ่ง นอกจากนั้นปัจจัยด้านปริมาณความอุดมสมบูรณ์ของชนิด ปริมาณ ตำแหน่งอาหาร รวมทั้งช่วงเวลาการออกดอกออกผลของต้นไม้ก็เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่อาศัยของนกในพื้นที่ใดๆนั้น มีปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตก อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ เป็นปัจจัยสำคัญ [2,4]

6.2 ชนิดและความชุกชุมของนก

การศึกษาครั้งนี้พบชนิดนกในวงศันกปรอดมากที่สุด เนื่องจากนกปรอดบางชนิดสามารถพบได้ในหลายๆบริเวณของเส้นทางสำรวจ เช่น นกปรอดทอง ปรอดเหลืองหัวจุก ปรอดโองเมืองเหนือ ปรอดโองท้องสีน้ำตาล เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Portigo [11] ซึ่งพบว่า นกปรอดเหลืองหัวจุก นกปรอดทอง สามารถอาศัยอยู่ได้ในหลายๆพื้นที่ ทั้งพื้นที่ที่ถูกบุกรุกมาก ถูกบุกรุกน้อย ถ้าพื้นที่หรือบริเวณนั้นๆ มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับตัวมัน โดยไม่ต้องมีปัจจัยที่เฉพาะเจาะจง

การเปลี่ยนแปลงของจำนวนชนิดนกในแต่ละเดือนไม่สามารถกำหนดรูปแบบที่แน่นอนได้ การพบนกหรือปรากฏตัวของนกนั้น มีปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพหลายๆปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น โครงสร้างของป่า ระดับความสูง และฤดูกาลมีอิทธิพลต่อการปรากฏตัวของนก [14] การพบนกที่กินแมลงมากที่สุด เนื่องจากแมลง เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลายมากที่สุด โดยเฉพาะในบริเวณป่าเขตร้อน เนื่องจากสภาพแวดล้อมในป่าดิบชื้นหรือป่าเขตร้อนมีชนิดพรรณไม้จำนวนมาก มีอุณหภูมิค่อนข้างคงที่แปรผันน้อย และมีพืชตลอดปีเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเป็นที่อยู่อาศัยของแมลง [6] เมื่อมีแหล่งอาหารมาก กลุ่มนกที่กินแมลงจึงมีจำนวนชนิดมากตามไปด้วย ระดับความชุกชุมของชนิดนก หมายถึง จำนวนครั้งที่ปรากฏตัวของนกแต่ละชนิดในพื้นที่ศึกษา ไม่ได้หมายถึงจำนวนตัวนก เป็นการหาประชากรของนกในแง่คุณภาพ ไม่ใช่หาจำนวนตัวหรือปริมาณ [8] ดังนั้นค่าระดับความชุกชุมไม่ได้เป็นค่าบ่งชี้จำนวนมากหรือน้อยของประชากรนกชนิดนั้นๆ แต่เป็นการบอกความถี่หรือระยะเวลาที่นกชนิดนั้นๆ ได้เข้ามาในพื้นที่ศึกษาตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา (12 เดือน)

กลุ่มนกที่มีความชุกชุมน้อย ซึ่งพบได้เพียงครั้งเดียวในการสำรวจทั้งหมด 12 ครั้ง เป็นนกประจำถิ่นที่พบได้ยาก 3 ชนิดดังกล่าว คือ นกชนหิน เขี้ยวปลาเล็กหัวเทา และนกพญาปากกว้างทองแดง ซึ่งนกชนหินและเขี้ยวปลาเล็กหัวเทา อยู่สถานภาพใกล้สูญพันธุ์

(Endangered) และสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable)นกชนิดที่พบได้ค่อนข้างยากหรือมีความชุกชุมน้อย มักเป็นกลุ่มนกอพยพ เช่น นกคัคคูหงอน นกเขนน้อยไซบีเรีย เป็นต้น และเป็นนกชนิดที่มีจำนวนน้อย หรือพบเห็นได้ยาก มักพบในป่าที่อุดมสมบูรณ์ เช่น นกเงือกกรามช้าง นกกินแมลงหัวแดงใหญ่ นกเงือกหัวหงอก เป็นต้น

7. สรุปผล

พื้นที่ศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาสก บริเวณโดยรอบ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวถึงน้ำตกบางหัวแรดระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร พบนกทั้งหมด 145 ชนิด จาก 11 อันดับ 30 วงศ์ วงศ์ที่พบมากที่สุด คือ วงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae) พบจำนวน 15 ชนิด สถานภาพและการปรากฏ เป็นนกอประจำถิ่นที่พบได้ทั่วไป 69 ชนิด นกอประจำถิ่นที่พบไม่บ่อย 49 ชนิด นกอประจำถิ่นที่พบได้ยาก 3 ชนิด นกอพยพหนีหนาวที่พบได้ทั่วไป 16 ชนิด นกอพยพหนีหนาวที่พบไม่บ่อย 5 ชนิด นกอพยพสร้างรัง 1 ชนิด และ นกอพยพผ่าน 2 ชนิด มีชนิดนกที่อยู่ในสถานภาพตามทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ 2 ชนิด สถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 2 ชนิด และสถานภาพใกล้ถูกคุกคาม 8 ชนิด จำแนกตามลักษณะการกินอาหาร พบว่า มีนกกินแมลงมากที่สุด รองลงมา คือ นกที่กินผลไม้ นกที่กินสัตว์มีกระดูกสันหลังและปลา นกที่กินน้ำหวาน และนกที่กินเมล็ดพืช

ระดับความชุกชุมของนก นกที่มีความชุกชุมสูงมากจำนวน 16 ชนิด นกที่มีความชุกชุมมาก จำนวน 14 ชนิด นกที่มีความชุกชุมปานกลาง จำนวน 32 ชนิด นกที่มีความชุกชุมค่อนข้างน้อย จำนวน 51 ชนิด และ นกที่มีความชุกชุมน้อย จำนวน 32 ชนิด นกที่พบได้ตลอดปีหรือทุกครั้งที่สำรวจ มีจำนวน 13 ชนิด เดือนที่พบชนิดนกมากที่สุด คือเดือนกุมภาพันธ์ 2549 รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2549 ส่วนเดือนที่พบน้อยที่สุด คือเดือน กรกฎาคม 2548 ความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับจำนวนชนิดนกมีทั้งความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันและในทางตรงกันข้าม และเมื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมในบริเวณอื่น เช่น เส้นทางเดินเท้าไปน้ำตกธารสวรรค์ และน้ำตกโดนกลอยที่เข้าไปในป่าลึก หรือเส้นทางน้ำตกสิบเอ็ดชั้น หรือบริเวณที่มีความหลากหลายของระบบ ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนรัชชประภา และศึกษาความสัมพันธ์ของชนิดนกกับชนิดพรรณไม้ในพื้นที่ศึกษา หรือ โครงสร้างของป่า หรือระยะเวลาการออกดอกออกผลของพืชอาหารนก

8.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับพื้นที่และHOTSPOTS ตามโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

8.3 ผลที่ได้จากการศึกษานี้ควรนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม และสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน ส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบเกิดจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นกกระดัดเขียว นกกระดัดเขียวและเป็นข้อมูลสำหรับการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ประเภทอุทยานแห่งชาติ

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร. รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่สนับสนุนงานวิจัย อนุมัติงบประมาณการวิจัยครั้งนี้ คุณสุธี สุภรัฐวิกรณ์ ที่ปรึกษางานวิจัยในทุกๆ ด้าน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาสก และเจ้าหน้าที่อุทยานฯทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และอาจารย์โกเศศ รัตนะ ผู้มีส่วนผลักดันกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงานครั้งนี้จนลุล่วง

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมแผนที่ทหาร, 2516. แผนที่บ้านห้วยป่าล้อม
อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ราว 4726 IV
ลำดับชุด L 7017. กรุงเทพฯ : กองบัญชาการ
ทหารสูงสุด.
- [2] พิพัฒน์ สุคนธ์, 2543. ปัจจัยที่ส่งผลทำให้
ความหลากหลายและจำนวนนกในกว๊านพะเยา
ลดลง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [3] สถานีอุตุนิยมวิทยาสุราษฎร์ธานี, 2549. ข้อมูลสถิติ
ลักษณะลมฟ้าอากาศและสารประกอบ
อุตุนิยมวิทยารายเดือน สุราษฎร์ธานี (2548-2549)
สืบค้นที่ <http://members.thai.net/weather>
- [4] สวัสดิ์ สนิทจันทร์, 2544. องค์ประกอบของชนิด
นกบริเวณสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์
สัตว์ป่า ถ้ำน้ำลอด จังหวัดแม่ฮ่องสอน.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, 2548. ทะเบียนรายการชนิดพันธุ์ที่
ถูกคุกคามของประเทศไทย : สัตว์มีกระดูกสันหลัง
Thailand Red Data: Vertebrates. สืบค้นที่
<http://chm-thai.onep.go.th>
- [6] อุทิศ ภูอินทร์, 2542. นิเวศวิทยาพื้นฐานเพื่อการ
ป่าไม้. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [7] โอภาส ขอบเขตต์, 2541. นกในเมืองไทย เล่ม 1.
กรุงเทพฯ: สารคดี
- [8] โอภาส ขอบเขตต์, 2542. “การสำรวจนก” ใน คู่มือ
การสำรวจสัตว์ป่าและพรรณพืช. กรุงเทพฯ: สำนัก
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้: 22-44.
- [9] Lekagul, B. and Round, P.D., 1991. A Guide to
the Birds of Thailand. Bangkok: Darnsutha
Press.
- [10] Pettingill, O.S., 1969. A Laboratory and Field
Manual of Ornithology. 7th ed. Minnesota:
Burgess Publishing Company.
- [11] Portigo, M.L., 1994. Effects of different types
of land use on Pycnonotidae. Master of Science
Thesis. Chiang Mai University, Thailand.
- [12] Robson, C., 2000. A Field Guide to the Birds of
Thailand and South-East Asia. Thailand: Asia
books.
- [13] Robson, C., 2002. A Field Guide to the Birds of
Thailand. Singapore: Tien Wah Press.
- [14] Waterhouse, F.L. *et al.*, 2002. “Distribution and
abundance of birds relative to elevation and
biogeoclimatic zones in coastal old-growth
forests in southern British Columbia.” Journal of
Ecosystem and Management. 2: 1-13.